

**Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií
pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár**

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu / právnych predpisov: Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Lokalizácia: § 37d ods. 1 písm. a)

Účinnosť: 23.02.2018

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 66

Povinnosť finančných sprostredkovateľov a poisťovní poskytovať klientovi pravidelné posúdenie vhodnosti odporučených investičných produktov založených na poistení

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2017/463>
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=6483>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“), konkrétne § 37d, je finančným agentom a finančným poradcom uložená povinnosť pred uzavretím poisťnej zmluvy o investičnom produkte založenom na poistení poskytnúť klientovi informáciu o tom, že bude pravidelne posudzovaná vhodnosť odporúčaného produktu. Táto povinnosť pridáva administratívnu záťaž poisťovniam, pretože vyžaduje neustále sledovanie a opätovné hodnotenie investičných produktov klienta. Finančné inštitúcie musia teda nielen poskytnúť informácie pred uzatvorením zmluvy, ale aj zabezpečiť pravidelné monitorovanie, čo zvyšuje ich náklady na administratívu a zdroje potrebné na implementáciu. Toto ustanovenie má za cieľ chrániť spotrebiteľa, aby jeho investičné produkty zostali relevantné a vhodné aj v priebehu času, no pre finančné inštitúcie predstavuje dodatočnú administratívnu záťaž.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
Táto regulácia stanovuje povinnosť pre finančných sprostredkovateľov a poisťovne, aby pred uzavretím poisťnej zmluvy o investičnom produkte založenom na poistení informovali klientov o poskytovaní pravidelného posúdenia vhodnosti odporúčaných investičných produktov. Táto povinnosť však ide nad rámec Smernice EP a Rady 2016/97 o distribúcii poistenia (ďalej ako „smernica IDD“), ktorá takéto posúdenie vyžaduje len v prípadoch, keď sa poskytuje poradenstvo v dôsledku čoho vzniká goldplating. Slovenská úprava tak ukladá povinnosť aj v situáciách, kde to nie je priamo požadované smernicou IDD, čím vytvára dodatočnú administratívnu záťaž pre sprostredkovateľov a poisťovne. Predmetom ex post hodnotenia bude prehodnotenie povinnosti poskytovať pravidelné posúdenie vhodnosti, pokiaľ sa nejedná o prípady, kde sa poskytuje poradenstvo. Tento krok by znížil administratívnu záťaž a zlepšil efektívnosť regulácie v súlade s európskymi normami.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: - Finanční agenti, finanční poradcovia a finančné inštitúcie – Banky, Poisťovne a penzijné fondy, Podielové fondy, Faktoringové, lízingové a splátkové spoločnosti Ex post: - Finanční agenti, finanční poradcovia a finančné inštitúcie – Banky, Poisťovne a penzijné fondy, Podielové fondy, Faktoringové, lízingové a splátkové spoločnosti
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V predmetom právnom predpise bol identifikovaný negatívny vplyv týkajúci sa všeobecne nových informačných povinností dotknutých subjektov voči svojim klientom.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu/regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
66	Povinnosť finančných sprostredkovateľov a poisťovní poskytovať klientovi pravidelné posúdenie vhodnosti odporučených investičných produktov založených na poistení	§ 37d ods. 1 písm. a)	23.2.2018	Finanční agenti, finanční poradcovia	24 713	49	1 199 036	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplnujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: ▪ Administratívne náklady vyplývajúce z povinnosti monitorovania produktov a ich vhodnosti pre klientov v sektore poistenia alebo zaistenia gestor odhadoval vo výške približne 500 € ročne pri každom z produktov u 38 poisťovní pôsobiacich na území Slovenskej republiky (pričom predpokladal, že poisťovne ponúkajú v priemere približne 10 svojich základných produktov). ▪ Ex post náklady: Pri výpočte sme vychádzali z počtu finančných agentov a poradcov uvedeného na webe NBS k 28.11.2024. Náklady boli kvantifikované pomocou kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia. Pre účely výpočtu administratívnej povinnosti bola využitá jedna z typických informačných povinností „Poskytnutie informácie, oznámenie, vyhlásenie“ z kalkulačky nákladov pri ročnej frekvencii. Vplyv tejto regulácie na kategóriu dotknutých subjektov je vo výške 1 199 036 €. Vplyv na jeden dotknutý subjekt je vo výške 49 €.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Zdrojom početnosti pre zistenie počtu dotknutých subjektov z predmetnej oblasti bolo webové sídlo Národnej banky Slovenska. Odkaz na internetovú stránku: https://subjekty.nbs.sk/?s=1120
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
Vzhľadom na súhrnný spôsob výpočtu nákladov v ex ante fáze nie je možné porovnať odhadovanú výšku nákladov s kvantifikovanými nákladmi v rámci ex-post hodnotenia.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
Nepredpokladané náklady v ex ante fáze neboli identifikované.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia finančného trhu, odbor kapitálového trhu a poisťovníctva (ďalej ako „MF SR“ alebo „gestor“).

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

Slovenská asociácia poisťovní, 17054303 (ďalej ako „SLASPO“)

Zúčastnené subjekty:

Áno ☒ Nie ☐

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

SLASPO

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

01. 10. 2024

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 3.9.2024 do 16.9.2024

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácii:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Podnet bol vznesený zo strany SLASPO na základe toho, že podľa zástupcov podnikateľov ide o vnútroštátnu právnu úpravu nad rámec toho, čo ukladá smernica IDD. Zo strany podnikateľských subjektov je povinnosť pravidelného (opakujúceho sa) predkladania vyhlásenia o vhodnosti k investičným produktom založeným na poistení, ktoré boli klientovi pred tým odporúčané považovaná bez pridanej hodnoty.

Zástupcovia podnikateľov tvrdia, že takáto povinnosť nevyhnutne nevedie k zvýšenej ochrane spotrebiteľa, pretože klienti, ktorí si raz vyberú produkt, nemusia mať opakovanú potrebu hodnotenia vhodnosti, pokiaľ sa v ich životnej situácii nezmení nič zásadné. Navyše, z pohľadu podnikateľov sa táto povinnosť javí ako administratívne náročná a neprimeraná vzhľadom na to, že smernica IDD takýto prístup nevyžaduje.

V tejto súvislosti by bolo vhodné zvážiť, či súčasné požiadavky, ktoré slovenská úprava kladie na finančné inštitúcie, sú skutočne nevyhnutné a v súlade s európskymi normami, alebo či by nebolo efektívnejšie zamerať sa len na pravidelný monitoring v prípadoch, kde sa poskytuje poradenstvo, ako to stanovuje smernica IDD. Pri povinnosti poskytovať vyhlásenie o vhodnosti každý rok toto predstavuje pre finančných agentov pri vypracovaní a zaslaní takéhoto vyhlásenia pre každého klienta osobitne administratívu navyše, ktorá nie je nevyhnutná.

Úprava predmetnej regulácie by v konečnom dôsledku znížila administratívnu záťaž a zjednodušila procesy. Podnikateľské subjekty očakávajú, že úprava alebo zrušenie povinnosti pravidelného posudzovania vhodnosti by viedlo k výraznej úspore nákladov, najmä v oblasti administratívy a personálnych nákladov spojených s vykonávaním týchto procesov.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plneniu cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Dôvodom zavedenia (?) úpravy bolo, že poisťné produkty založené na investovaní sa často sprístupňujú klientom ako možné alternatívy alebo náhrady investičných produktov, ktoré sú predmetom smernice IDD. Na zabezpečenie jednotnej ochrany klienta považoval zákonodarca za dôležité, aby investičné produkty založené na poistení podliehali okrem pravidiel výkonu činnosti stanovených pre všetky poisťné produkty aj osobitným pravidlám zameraným na samotný investičný prvok, ktorý je súčasťou týchto produktov. V rámci ochrany spotrebiteľa sa zaviedla povinnosť poskytovať pravidelné poskytovanie vyhlásenia o vhodnosti produktov pre klienta. Zákom upravená pravidelnosť je v praxi nastavená na raz ročne.

V súvislosti s námietkou SLASPO, že v tomto prípade ide o úpravu nad rámec, MF SR považuje za potrebné objasniť chybu v preklade smernice, na základe ktorej vychádzajú podnikateľské subjekty v praxi z nesprávnej textácie ustanovenia a dochádza tým aj k nesprávnosti výkladu samotnej povinnosti.

Ide o to, že pravidelné posúdenie by malo byť poskytované len pri poradenstve, avšak poradenstvo v zmysle smernice IDD znamená aj (u nás, v našom vnútroštátnom práve) finančné sprostredkovanie.

Teda ide o prípad agenta, ktorý klientovi dáva určitú radu súvisiacu s jeho investičným produktom. Toto delenie vychádza (aj keď nie úplne vhodne) z podmienok nastavených pre kapitálový trh. Ak ide o produkty založené na investovaní, Európska komisia čerpá pri týchto reguláciách aj z pravidiel nastavených pre kapitálový trh, kde sa príkazy delia na tzv. “*execution only*”, keď ide výslovne o príkaz obchodníkovi s cennými papiermi na vykonanie určitého úkonu a “*with advice*”, teda s radou. Ide tu o poradenstvo, avšak v tomto prípade sa definícia z kapitálového trhu nezhoduje s tou, ktorá je zavedená a zaužívaná v prostredí investičných produktov poistenia.

V reáliách investičných produktov založených na poistení ide o všetky produkty, ktoré sú uzatvárané cez finančných agentov. MF SR považuje za žiaduce, aby takéto relatívne komplikované produkty, ktoré so sebou navyše nesú aj určité riziko pre klienta, boli predávané s resp. po poskytnutí rady profesionálom v zmysle poskytnutia rady o tom ktorom produkte, ale nie v zmysle poradenstva, pretože na poradenstvo existujú finanční poradcovia ako špeciálna kategória na trhu.

Dochádza tu teda k nevhodnému používaniu pojmov na základe chybného slovenského prekladu smernice IDD, ktorá hovorí len o poradenstve. Toto ustanovenia však má byť chápané tak, že ide o situácie, keď sa poskytuje rada ku konkrétnemu produktu. Rada sa podľa MF SR musí poskytnúť vždy, pokiaľ sa predáva produkt tak komplexný ako sú investičné produkty, pri ktorých môže dôjsť k problémom, ak napr. daný produkt nie je dostatočne výkonný atď.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

SLASPO predložilo návrh na úpravu regulácie pri najbližšej novelizácii zákona, pričom o najlepšej možnej alternatíve ešte otvorí diskusiu pri jej príprave.

Návrh 1: Zrušenie povinnosti pravidelného posudzovania vhodnosti po uzavretí zmluvy. Ďalším návrhom je zrušiť povinnosť pravidelného posudzovania vhodnosti odporúčaných investičných produktov po uzavretí poistnej zmluvy, pokiaľ sa nezmení situácia klienta alebo podmienky trhu. Tento návrh by znížil administratívnu záťaž pre poisťovne a sprostredkovateľov, pričom by sa sústredil na prípady, kde existuje reálna potreba opätovného posúdenia.

Návrh 2: Flexibilnejšia regulácia v oblasti monitorovania a aktualizácie investičných produktov. Podnikatelia by privítali flexibilnejšie nastavenie pravidiel pravidelného poskytovania vyhlásenia o vhodnosti investičných produktov, ktoré by zohľadňovalo dynamiku trhu a potreby klientov. Možnosť prispôbiť frekvenciu posudzovania vhodnosti podľa špecifických podmienok klienta a typu produktu by mohla znížiť administratívne náklady.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Ministerstvo financií Slovenskej republiky považuje súčasnú právnu úpravu týkajúcu sa povinnosti pravidelného poskytovania vyhlásenia o vhodnosti investičných produktov založených na poistení za primeranú. Predkladanie vyhlásenia o vhodnosti pre všetky produkty v oblasti poisťovníctva pravidelne raz za rok je podľa ministerstva považované za efektívny mechanizmus, ktorý má chrániť spotrebiteľov a zároveň zabezpečiť, že investičné produkty zostanú v súlade s potrebami a cieľmi klientov počas celej doby trvania zmluvy. Zároveň zostáva v presvedčení, že súčasná právna úprava je v súlade so smernicou a nevyžaduje novelizáciu.

Zároveň Ministerstvo financií SR potvrdilo otvorenie diskusie k tomuto podnetu pri príprave novely zákona, ktorá sa bude primárne zameriavať na transpozíciu Smernice IDD. Na prebiehajúcich stretnutiach budú otvorené jednotlivé alternatívy ako možnosti nového znenia právnej úpravy.

Časový horizont prípravy novely a otvorenia diskusie:

V prvej polovici roku 2025 sa očakáva finálna diskusia na úrovni EÚ, po ktorej bude nasledovať transpozičný proces na vnútroštátnej úrovni. V rámci tohto procesu bude možné opätovne komunikovať o podnete so SLASPO za spoluúčasti Ministerstva hospodárstva SR a subjektov z praxe, na ktoré má predmetná povinnosť poskytovať ročné (pravidelné) vyhlásenie o vhodnosti dopad.

SLASPO sa v najbližších mesiacoch pokúsi otvoriť diskusiu k problematike opodstatnenosti povinnosti pravidelného poskytovania vyhlásenia o vhodnosti aj v súvislosti s pripravovanou úpravou zákona o poisťovníctve, o čom na stretnutí informovalo aj gestora zákona.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Ministerstvo hospodárstva SR sa po prediskutovaní podnetu prikláňa k otvoreniu diskusie, ktorej výsledkom by bolo zníženie administratívnej záťaže súčasného znenia regulácie s tým, že keď sa bude pripravovať novela zákona č. 186/2009 Z. z., podporuje diskusiu k jednotlivým alternatívam znenia regulácie, t. j. ako je možné nastaviť súlad medzi ochranou spotrebiteľa a znížením frekvencie poskytovania vyhlásenia o vhodnosti produktu.

MH SR zároveň oceňuje iniciatívu SLASPO priniesť do budúcej diskusie aj partnerov z praxe, ktorých sa táto povinnosť priamo týka.

MH SR z dlhodobého hľadiska podporuje prehodnotenie súčasnej regulácie týkajúcej sa povinnosti finančných sprostredkovateľov a poisťovní pravidelne poskytovať klientom vyhlásenie o vhodnosti odporúčaných investičných produktov založených na poistení podľa § 37d zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve. Súčasná právna úprava, ktorá vyžaduje posúdenie vhodnosti pri poisťných produktoch každoročne je v porovnaní so Smernicou EÚ nastavená prísnejšie a vytvára administratívnu záťaž pre finančných agentov.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

MH SR vyslovilo podporu ohľadom prehodnotenia súčasného znenia legislatívnej úpravy, ktorá sa týka povinnosti poskytovať klientom vyhlásenie o vhodnosti pravidelne, v súčasnosti raz ročne. Momentálna legislatíva je prísnejšia ako požiadavky stanovené v európskej smernici, čo spôsobuje zvýšenú administratívnu záťaž pri poskytovaní týchto vyhlásení, ktoré môžu byť v niektorých prípadoch zbytočné, pokiaľ sa klientova situácia v priebehu roka nezmení.

Zníženie pravidelnosti poskytovania vyhlásenia o vhodnosti zníži záťaž finančných agentov, ktorí takúto povinnosť majú voči všetkým svojim klientom každý rok. Zavedenie tejto zmeny v niektorých častiach neživotného poistenia zvýši časovú úsporu finančného sprostredkovateľa.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

☒ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady

☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov / ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

MH SR sa ako zúčastnený subjekt na konzultáciách k predmetnému podnetu stotožňuje s iniciatívou otvoriť opätovne tento bod pri konzultáciách týkajúcich sa novely zákona pri transpozícii smernice IDD. Do toho momentu súhlasí s ponechaním súčasnej právnej úpravy a zároveň podporuje SLASPO v myšlienke prizvania do vecnej diskusie k predmetnej zmene aj odborníkov z praxe, ktorých sa úprava dotýka.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia